

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БІОЛОГІЇ ТВАРИН**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту біології
тварин НААН

Ю.Т. САЛИГА

2025 року

Силабус навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

з підготовки доктора філософії

за спеціальністю Е1 Біологія та біохімія

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобувачів

Схвалено рішенням вченої ради
Інституту біології тварин НААН
від « 17 » лютого 2025 р.
(Протокол № 2)

Львів – 2025

Профіль дисципліни

Назва навчальної дисципліни	ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
Освітня програма	Біологія та біохімія
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Е Природничі науки, математика та статистика Е1 Біологія та біохімія
Обсяг дисципліни	2 кредити за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS / 60 год.
Семестровий контроль	Залік
Час і місце проведення навчальної дисципліни Адреса викладання курсу	2-й рік навчання, 3-й семестр мала актовка зала ІБТ НААН, вул. В. Стуса, 38 м. Львів
Мова викладання	українська
Консультації з навчальної дисципліни	Консультації в межах передбачених робочою програмою курсу Онлайн консультація через Zoom, Viber за попередньою домовленістю
Загальна інформація про керівника курсу /викладачів	Смолінська О. Є. професор, д. пед. наук, професор кафедри філософії та педагогіки email: smolinskao@gmail.com
Відповідальний науковий підрозділ	Кафедра філософії та педагогіки Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології імені С. З. Гжицького

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, завдання та результати навчання

Коротка анотація до дисципліни. Перехід педагогічної школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення змісту педагогічної освіти аспірантів, а також розробки змісту, форм і методів педагогічної підготовки аспірантів як фахівців найвищого кваліфікаційного рівня, котрі в майбутньому поновлять склад науковців з різних галузей науки та викладацький корпус вищих навчальних закладів, спеціалізованих середніх навчальних закладів із поглибленим вивченням окремих предметів, гімназій, ліцеїв, коледжів. Педагогічна практика здійснюється у другому семестрі першого курсу навчання здобувачів ступеня доктора філософії. Її освоєння забезпечить отримання аспіратом компетентностей і компетенцій для професійної діяльності викладача ЗВО і професійної школи.

Метою педагогічної практики є підготовка аспірантів до: виконання обов'язків викладача вищого навчального закладу; організації навчально-виховного процесу у ЗВО та професійної освіти. Педагогічна практика займає важливе місце в системі професійної підготовки як органічна частина навчального процесу. Під час практики аспіранти вчаться самостійно й творчо застосовувати теоретичні знання, через особистий досвід оволодівають уміннями й формують навички педагогічно – виховної роботи. У ході практики створюються умови для синтезування набутих знань. Поряд із застосуванням

теоретичних знань під час педагогічної практики аспіранти набувають також вміння, джерелом яких є їх власна діяльність.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є – навчання організації навчально-виховного процесу у вищій школі, налагоджування взаємодії на засадах суб'єкт-суб'єктного відношення до студентів, застосовування сучасних технологій, методів, форм, засобів навчання і виховання; ознайомлення зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми; підготовка до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО.

У результаті навчання здобувач ступеня доктора філософії набуде компетентностей:

– **інтегральна компетентність** – здатність розв'язувати комплексні проблеми і задачі в галузі біології у процесі проведення дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає переосмислення наявних знань, створенні нових ідей, застосуванні сучасних наукових методологій, проведення незалежного оригінального наукового дослідження, результати якого матимуть новизну, практичну й теоретичну цінність.

– **загальні компетентності:**

ЗК 1. Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 3. Вміння працювати автономно.

ЗК 5. Здатність до пошуку, синтезу та критичного аналізу інформації з різних джерел, у т.ч. результатів власних досліджень.

ЗК 7. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 8. Здатність мотивувати людей, працювати у команді, брати на себе відповідальність.

– **спеціальні (фахові) компетентності:**

– СК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері біології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з дотриманням вимог професійної етики.

– СК2. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання з біології та біохімії та дотичних до неї напрямів.

– СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері біології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти.

– СК4. Здатність вести наукові дискусії на вітчизняному та міжнародному рівнях, відстоювати свою наукову позицію з дотриманням норм наукової етики і академічної чесності.

– СК5. Здатність визначати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і методик, а також розуміти призначення та застосовувати необхідне професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо, необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів, біологічних субстратів,

тощо відповідно до обраного напрямку та поставленої мети.

- СК6. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
- СК7. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики біології та біохімії, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
- СК8. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, методи інтелектуалізації та візуалізації, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

Програмні результати навчання (Р)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

ПРН 1. Знання філософських концепцій наукового світогляду, розуміння світоглядних та етичних засад науково-дослідницької та освітньо-викладацької діяльності.

ПРН 5. Вміння вільно застосовувати державну та іноземну мову у науково-педагогічній роботі, інноваційній діяльності, в практиці спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищах.

ПРН 7. Вміння презентувати та обговорювати результати досліджень, брати участь у наукових дискусіях з науково-професійною спільнотою, колегами, вміти донести та відстояти свою власну позицію на конференціях, семінарах та форумах державною та іноземною мовами.

ПРН 9. Вміння використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, застосовувати інформаційні технології для обробки та аналізу результатів експериментальних досліджень та їх представлення.

ПРН 14. Вміння впроваджувати у виробництво та навчальний процес сучасні фундаментальні знання та передові технології біології та суміжних галузей.

ПРН 16. Вміння організовувати освітній процес, підвищити ефективність навчального процесу, проводити науково-педагогічну діяльність.

Також завдання педагогічної практики полягає в тому, щоб:

- навчити здобувача третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (доктора філософії) втілювати набуті знання у практичну професійну педагогічну діяльність викладача ЗВО;

- сприяти розвитку необхідних професійних якостей особистості;

- практично ознайомити аспірантів-практикантів з методикою підготовки й проведення лекційних і лабораторно-практичних (семінарських) занять; аналізом і самоаналізом проведених (спостережуваних) занять;

- розвивати у здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (доктора філософії) творчий, дослідницький підхід до професійної педагогічної діяльності, в тому числі – здатність організовувати і здійснювати наукове дослідження;

- ознайомити практикантів зі специфікою організації освітнього процесу в закладі вищої освіти;

ознайомити аспірантів-практикантів із документацією викладача, в тому числі – веденням журналу, заповненням індивідуального плану, основними формами звітності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

«Теорія та практика викладання» є дисципліною пререквізитом «Педагогічної (асистентська) практики». «Педагогічна практика» дозволить здобувачам вищої освіти набути навиків науково-педагогічної діяльності у вищій школі.

Організація навчання

3. Структура освітньої компоненти

- Розподіл завдань за розділами компоненти

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти						заочна форма здобуття освіти					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ												
1. Ознайомлення з програмою та способами проходження практики.	4					4	4					4
2. Ознайомлення з документацією бази практики.	4					4	4					4
3. Уточнення вимог до проведення спостережень, заповнення щоденника і оформлення планів-конспектів навчальних занять і виховних заходів, звітної документації.	4					4	4					4
<i>Разом за розділом 1</i>	<i>12</i>					<i>12</i>	<i>12</i>					<i>12</i>
Розділ 2. ЗМІСТ ТА СПОСОБИ ВИКОНАННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ												
4. Ознайомлення з планом роботи кафедри, функціональними обов'язками викладацького складу.	4					4	4					4

5. Відвідування занять викладачів кафедри.	4					4	4					4
6. Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти.	4					4	4					4
7. Розробка індивідуального графіку проведення пробних і залікових навчальних занять, виховних заходів.	4					4	4					4
8. Розробка розгорнутих конспектів, дидактичних матеріалів, тестових завдань та мультимедійних презентацій до залікових занять.	4					4	4					4
9. Проведення аудиторних занять, здійснення самоаналізу їх ефективності.	4					4	4					4
10. Спостереження за способами організації навчально- пізнавальної та культурно- дозвілєвої діяльності здобувачів вищої освіти.	4					4	4					4
11. Розробка розгорнутого конспекту-сценарію та проведення виховного заходу зі здобувачами вищої освіти, здійснення самоаналізу його ефективності.	4					4	4					4

12. Оформлення щоденника практики та підведення підсумків.	6					6	6					6
<i>Разом за розділом 2</i>	<i>38</i>					<i>38</i>	<i>38</i>					<i>38</i>
13. Самостійна робота: проходження курсів на платформі “Prometeus”	10					10	10					10
Усього годин	60					60	60					60

Формат курсу

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи аспірантів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порухеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ’єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем.

Розділ 1. Навчальна діяльність аспіранта-практиканта

- планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
- проведення різних видів навчальних занять (дистанційна форма, проведення лекцій, семінарських, практичних занять, воркшопів, майстер-класів) за розкладом у закріпленій академічній групі;
- проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;
- виготовлення роздавального дидактичного матеріалу;
- перевірка письмових робіт студентів;
- проведення консультацій для студентів.

Розділ 2. Методична діяльність аспіранта-практиканта

- ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять, можливістю проведення занять дистанційно тощо);
- ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації, презентації, дистанційне навчання);
- участь аспірантів у засіданнях кафедр, в роботі семінарів викладачів тощо;
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.

Розділ 3. Виховна діяльність аспіранта-практиканта

- ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті;
- ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі;
- ознайомлення з особливостями виконання обов’язків куратора академічної

групи;

– відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти.

Розділ 4. Індивідуальні завдання

- Вивчення документації, що регламентує освітній процес (положення, графік, освітня програма, навчальний план, робоча програма, силабус)
- Ознайомлення з історією та діяльністю кафедри ЗВО
- Ознайомлення з організаційними документами ЗВО
- Ознайомлення із діловодством кафедри
- Ознайомлення з контентом кафедри на сайті ЗВО та в соцмережах
- Ознайомлення з інформаційним забезпеченням освітніх компонентів (бібліотека, методична література кафедри ЗВО)
- Вивчення структури забезпечення освітніх компонентів у Віртуальному навчальному середовищі
- Вивчення порядку планування, виконання та звітності викладача
- Спостереження лекційних занять (2)
- Спостереження практичних занять (2)
- Навчання роботи у ВНС
- Навчання роботи із ZOOM
- Навчання роботи із Google classroom
- Проведення фрагментів практичних занять (2)
- Участь в організації позааудиторних заходів виховної спрямованості
- Участь в роботі студентського наукового гуртка
- Систематичне ведення записів у щоденнику практики (види та обсяг роботи).

Додаткове завдання: ознайомлення з роботою з дистанційними курсами на платформі «Prometheus».

Звіт

У кінці практики аспіранти подають такі звітні документи:

1. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.
2. Характеристика з місця практики, завірена підписом керівника практики від бази практики та печаткою вищого навчального закладу.
3. Усі виконані завдання самостійної роботи.

4. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Успішність здобувача третього освітньо-наукового рівня вищої освіти оцінюється шляхом захисту практики. Контроль результатів навчання здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти є необхідним елементом освітнього процесу. Суть контролю полягає у виявленні та вимірюванні компетентностей здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, у взаємопов'язаній діяльності викладача і аспіранта-практиканта. Оцінювання результатів навчання проводиться в балах, максимальна кількість яких за кожний підсумковий контроль становить 100. Кожній сумі балів відповідає

оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС (табл. 1).

Таблиця 1. Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100- бальною шкалою	За національною шкалою		За шкало ю ЄКТС
	Екзамен, диференційований залік	Залік	
90 – 100	Відмінно	Зараховано	A
82 – 89	Добре		B
74 – 81			C
64 – 73	Задовільно		D
60 – 63			E
35 – 59	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання		FX
0 – 34	Незадовільно (не зараховано) з обов’язковим повторним вивченням дисципліни		F

5. Рекомендована література

Базова

1. Вайнола Р.Х. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу: навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 140 с.

2. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с.

URL: <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/>

3. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. К. : КНТ, 2019. 224 с.

4. Лебедик Л.В., Стрельников В.Ю., Стрельников М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с.

5. Малихін О.В., Павленко І.Г., Лаврентьєва О.О., Матукова Г.І. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. К. : КНТ, 2020. 262 с.

6. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології. К., 2016. 583 с.

7. Найдьонов І. Викладання фінансово-економічних дисциплін: методика, технологія, управління: навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 432 с.

8. Нарожна Н.І. Методика викладання фахових дисциплін: практикум. К. : Ліра К., 2017. 152 с.

9. Теоретичні і методичні засади організації практики у закладах вищої

педагогічної освіти: аналітичні матеріали / М.П. Вовк, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Н.О. Філіпчук; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. 2022. 278 с.

10. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2014. 456 с.

Додаткова:

1. Національний глосарій 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf. 16.

2. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.

3. Tuning Educational Structures in Europe [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

4. Класифікатор професій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiy.aspx>.

5. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

6. Про вищу освіту Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

7. Про Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах. Лист Міністерства освіти і науки України від 26.02.2010 № 1/9-119: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ru.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/6810/.

8. Caena F. Literature review Teachers' core competences: requirements and development // F. Caena [Electronic resource]. – Access mode: https://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2011-2013/teacher/teacher-competences_en.pdf.

9. ESG [Electronic resource]. – Access mode: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

10. Identifying Transferable Skills and Competences to Enhance Early Career Researchers Employability and Competitiveness [Electronic resource]. – Access mode: <http://eurodoc.net/skills-report-2018.pdf>.